

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2020/1857

zo 14. mája 2020

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolútoriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku Shift2Rail za rozpočtový rok 2018

EURÓPSKY PARLAMENT,

- so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolútoriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku Shift2Rail za rozpočtový rok 2018,
 - so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,
 - so zreteľom na stanovisko Výboru pre dopravu a cestovný ruch,
 - so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0055/2020),
- A. keďže spoločný podnik Shift2Rail (ďalej len „spoločný podnik“) bol zriadený v júni 2014 na obdobie 10 rokov nariadením (EÚ) č. 642/2014 ⁽¹⁾;
- B. keďže zakladajúcimi členmi sú Európska únia zastúpená Komisiou a priemyselní partneri z odvetvia železničnej dopravy (kľúčové zainteresované strany vrátane výrobcov železničných zariadení, železničných podnikov, manažérov infraštruktúry a výskumných stredísk) a zároveň sa na spoločnom podniku ako pridružení členovia môžu zúčastňovať ostatné subjekty;
- C. keďže cieľom spoločného podniku je dosiahnuť jednotný európsky železničný priestor; zvýšiť atraktivnosť a konkurencieschopnosť európskeho železničného systému; zabezpečiť prechod z cestnej dopravy; a zachovať vedúce postavenie európskeho železničného odvetvia na svetových trhoch;
- D. keďže spoločný podnik začal samostatne fungovať v máji 2016;

Všeobecne

1. konštatuje, že Dvor audítorov vo svojej správe o ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rozpočtový rok 2018 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) uvádza, že ročná účtovná závierka vyjadruje verne vo všetkých významných hľadiskách finančnú situáciu spoločného podniku k 31. decembru 2018, a že výsledky jeho operácií, jeho peňažné toky a zmeny v jeho čistých aktívach ku koncu daného roka sú v súlade s jeho rozpočtovými pravidlami a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie;
2. berie na vedomie, že v správe Dvora audítorov sa uvádza, že operácie súvisiace s ročnou účtovnou závierkou spoločného podniku za rozpočtový rok 2018 sú vo všetkých významných hľadiskách zákonné a správne;
3. konštatuje, že maximálna výška príspevku Únie na činnosti spoločného podniku je 450 000 000 EUR, ktorá sa uhradí z programu Horizont 2020; konštatuje, že členovia spoločného podniku zastupujúci priemysel majú v priebehu existencie spoločného podniku prispieť sumou aspoň 470 000 000 EUR, z toho minimálne 350 000 000 EUR tvoria nepeňažné a peňažné príspevky na prevádzkové činnosti a administratívne náklady spoločného podniku a minimálne 120 000 000 EUR nepeňažné príspevky na jeho doplnkové činnosti;
4. konštatuje, že účinná komunikácia je základným prvkom úspešných projektov financovaných Úniou; domnieva sa, že je dôležité zvýšiť viditeľnosť výsledkov spoločného podniku a šírenie informácií o ich pridanej hodnote; vyzýva spoločný podnik, aby vykonával proaktívnu komunikačnú politiku šírením výsledkov svojho výskumu verejnosti, napríklad prostredníctvom sociálnych médií alebo iných médií, čím sa zvýši informovanosť verejnosti o vplyve podpory Únie, najmä pokiaľ ide o prijatie výsledkov na trh;

⁽¹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) č. 642/2014 zo 16. júna 2014, ktorým sa zriaďuje spoločný podnik Shift2Rail (Ú. v. EÚ L 177, 17.6.2014, s. 9).

5. žiada Dvor audítorov, aby posúdil správnosť a spoľahlivosť metodiky výpočtu a ocenenia nepeňažných príspevkov; žiada, aby sa v posúdení hodnotil návrh a dôkladnosť usmernenia na vykonávanie postupu v prípade nepeňažných príspevkov s cieľom pomôcť pri plánovaní, podávaní správ a certifikácii nepeňažných príspevkov;

Rozpočtové a finančné riadenie

6. poznamenáva, že konečný rozpočet na rok 2018 k dispozícii na čerpanie zahŕňal viazané rozpočtové prostriedky vo výške 84 756 000 EUR a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 71 890 204 EUR; zdôrazňuje, že miera využitia viazaných rozpočtových prostriedkov bola 100 % a platobných rozpočtových prostriedkov 82,3 %, čo je nízka úroveň, najmä pokiaľ ide o platobné rozpočtové prostriedky; konštatuje, že miera plnenia platobných rozpočtových prostriedkov, ktorá bola nižšia, než sa očakávalo, bola dôsledkom zatiaľ neprijatého právneho rozhodnutia o členstve spoločného podniku; berie na vedomie nízku mieru plnenia platobných rozpočtových prostriedkov (63,4 %) v hlavie 2 (administratívne výdavky, ktoré predstavujú 3 % rozpočtu podniku) z dôvodu oneskorenia fakturácie dodávateľov na základe viacročných rámcových zmlúv; okrem toho konštatuje, že väčšina platieb, ktoré spoločný podnik uskutočnil v roku 2018, boli priebežné platby na projekty v rámci programu Horizont 2020 vybrané v rámci výziev na predkladanie návrhov z roku 2015 a 2016, ako aj platby predbežného financovania na projekty v rámci programu Horizont 2020 vybrané v rámci výziev na predkladanie návrhov z roku 2018;
7. poznamenáva, že zo sumy 411 200 000 EUR (vrátane maximálneho peňažného príspevku Únie vo výške 158 900 000 EUR a peňažného príspevku členov zastupujúcich priemysel na administratívne náklady spoločného podniku vo výške 6 500 000 EUR) do konca roka 2018 spoločný podnik prijal záväzky vo výške 84 756 000 EUR a uskutočnil platby vo výške 59 155 000 EUR na vykonávanie prvej vlny projektov; to poukazuje na to, že spoločný podnik v súčasnosti podpísal vzájomne previazané viacročné dohody o grantoch a verejné zákazky na plnenie 39 % programu spoločného podniku v oblasti výskumu a inovácií v súlade so svojim viacročným pracovným programom;
8. víta skutočnosť, že z príspevkov členov zastupujúcich priemysel vo výške 350 000 000 EUR na operačné činnosti a administratívne náklady spoločného podniku do konca roka 2018, t. j. štyri mesiace po tom, ako spoločný podnik spustil svoje prvé projekty programu Horizont 2020, členovia zastupujúci priemysel vykázali nepeňažné príspevky vo výške 63 700 000 EUR na operačné činnosti, z ktorých 21 700 000 EUR bolo osvedčených; okrem toho poznamenáva, že zo sumy 120 000 000 EUR v príspevkoch, ktoré majú členovia zastupujúci priemysel poskytnúť na dodatočné činnosti spoločného podniku, títo členovia vykázali hotovostné príspevky vo výške 6 500 000 EUR na iné činnosti mimo pracovného plánu spoločného podniku;
9. konštatuje, že do konca roka 2018 dosiahli celkové príspevky členov zastupujúcich priemysel 252 300 000 EUR, pričom peňažný príspevok EÚ bol vo výške 158 900 000 EUR;
10. berie na vedomie, že spoločný podnik v roku 2018 podpísal 17 dohôd o grante na základe výziev na predkladanie návrhov z roku 2018, a že hodnota výskumných a inovačných činností v súvislosti s týmito výzvami na predkladanie návrhov dosiahla 152 600 000 EUR, ktoré by mal spoločný podnik spolufinancovať maximálne do výšky 77 300 000 EUR; poznamenáva, že ostatní členovia súhlasili s obmedzením svojich žiadostí o spolufinancovanie na 44,44 % celkových projektových nákladov, čo je celkovo najnižšia miera v rámci celého programu Horizont 2020; s poľutovaním konštatuje, že na výzve na rok 2018 sa zúčastnilo len 76 malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) (120 v roku 2017) a bolo vybraných 40 MSP (50 v roku 2017), ktorým sa poskytnú finančné prostriedky (21,6 % zo všetkých vybraných účastníkov na financovanie);

Výkonnosť

11. konštatuje, že tretí súbor kľúčových ukazovateľov výkonnosti sa vypracuje na základe prvých výsledkov v rámci programu Horizont 2020 vzhľadom na povahu projektov; okrem toho berie na vedomie, že spoločný podnik pokračoval vo vývoji modelu kľúčových ukazovateľov výkonnosti na meranie prínosu výskumných a inovačných činností k plneniu jeho nariadenia; poznamenáva, že táto práca stále prebieha a prvé výsledky boli predložené správnej rade v decembri 2018;
12. poznamenáva, že pomer nákladov na riadenie (administratívny/operačný rozpočet) zostáva pod úrovňou 5 %, čo poukazuje na pomerne štíhlu a efektívnu organizačnú štruktúru spoločného podniku;

13. berie na vedomie, že spoločný podnik pomohol vytvoriť kontinuitu a spoločnú celkovú víziu v oblasti výskumu železničnej dopravy v rámci železničného spoločenstva; poznamenáva, že spoločný podnik okrem toho pomohol vybudovať dôveru medzi subjektmi, ktoré by inak nemali možnosť vymieňať si nápady a spoločné záujmy mimo komerčného prostredia; poznamenáva, že prítomnosť prevádzkovateľov železničnej dopravy v spoločnom podniku by sa časom mala posilniť;
14. poznamenáva, že spoločný podnik by mal prispievať k riešeniu výziev, ktorým čelí železničný sektor, so zameraním na potreby železničného systému a jeho používateľov, a to aj v členských štátoch, ktoré nemajú na svojom území železničný systém; konštatuje, že na tento účel spoločný podnik uskutočňuje program Shift2Rail a výskumné a inovačné činnosti v železničnom sektore v Európe prostredníctvom spolupráce medzi zainteresovanými stranami a členskými štátmi; konštatuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať podpore konkrétnych opatrení na odstránenie zostávajúcich technických prekážok brániacich zlepšeniu interoperability a opatrení na podporu integrovanejšieho, účinnejšieho a bezpečnejšieho železničného trhu Únie s konečným cieľom realizovať jednotný európsky železničný priestor;
15. berie na vedomie, že spoločný podnik v roku 2018 vyhlásil výzvu na predkladanie návrhov na granty vyhradené pre jeho členov v rámci systému financovania jednorazovou platbou; finanční experti, ktorí sa zapojili do hodnotenia grantov však zistili niektoré relevantné odchýlky vo finančných návrhoch; spoločný podnik použil fázu prípravy grantu na analýzu vysvetlení príjemcov, pokiaľ ide o odchýlky, a na opravu jednorazovej platby v prípade, že to bolo odôvodnené; vyzýva spoločný podnik, aby naďalej rozširoval finančné údaje vo svojej databáze príjemcov a zverejnil dôležité pripomienky finančných expertov v súhrnnej hodnotiacej správe; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, že všetky právne a finančné aspekty rozhodnutia Komisie C(2017)7151⁽²⁾ boli pozorne sledované, a že povoliujúci úradník zabezpečil, že všetky odborné aj finančné pripomienky expertov boli náležite zohľadnené; okrem toho celý postup bude v rámci výzvy 2019 ďalej vylepšený, pričom sa zohľadnia odporúčania Dvora audítorov;
16. poznamenáva, že podľa výročnej správy o činnosti spoločného podniku za rok 2018 kľúčové ukazovatele výkonnosti týkajúce sa rodovej vyváženosti v danom roku vykazujú veľmi nízke percento žien – len 15 % – v správnej rade, pričom ženy tvorili 34 % zástupcov spoločného podniku a 40 % členov vedeckého výboru;

Výber a prijímanie zamestnancov

17. konštatuje, že v roku 2018 prijal spoločný podnik dvoch národných expertov v súlade s plánom pracovných miest a so súhlasom rozpočtového orgánu prijal tretieho experta na obdobie jedného roka s cieľom nahradiť jedného programového manažéra;
18. konštatuje, že na konci roku 2018 mal spoločný podnik 22 z celkového počtu 23 zamestnancov stanovených v pláne pracovných miest;

Vnútrotná kontrola

19. konštatuje, že spoločný podnik zaviedol spoľahlivé postupy kontroly *ex ante* založené na finančných a operačných administratívnych previerkach, a že útvar pre spoločný audit generálneho riaditeľstva pre výskum a inováciu Komisie (ďalej len „útvar pre spoločný audit“) je zodpovedný za audit *ex post* žiadostí o preplatenie nákladov projektov v rámci programu Horizont 2020; okrem toho konštatuje, že situácia na konci roka 2018 ukázala, že najdôležitejšie normy vnútornej kontroly sa z veľkej časti uplatňovali spolu s niektorými opatreniami, ktoré sa mali dokončiť v roku 2019, najmä s revíziou modelu kľúčových ukazovateľov výkonnosti;
20. berie na vedomie, že zvyšková chybovosť v programe Horizont 2020 bola podľa Dvora audítorov pod prahom významnosti, a to na úrovni 0,97 %; berie na vedomie, že na konci roka 2018 mohol spoločný podnik vychádzať pri výpočte miery chybovosti zo štyroch *ex post* audítorských správ, pričom jedna sa týkala auditu založeného na riziku a tri správy sa týkali reprezentatívnej vzorky spoločného podniku;

⁽²⁾ Rozhodnutie Komisie C(2017)7151 z 27. októbra 2017 o povolení použitia náhrady na základe jednorazovej platby za oprávnené náklady opatrení v rámci rámcového programu v oblasti výskumu a inovácií Horizont 2020 a v rámci výskumného a vzdelávacieho programu Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2014 – 2018).

21. uznáva skutočnosť, že Útvar pre vnútorný audit plní úlohu vnútorného audítora spoločného podniku a v tejto súvislosti nepriamo podlieha správnej rade a výkonnému riaditeľovi; konštatuje, že prvý audit stanovil rizikový profil spoločného podniku s cieľom vypracovať trojročný pracovný plán vnútorného auditu; pripomína, že v júni 2017 bol predložený strategický plán vnútorného auditu Útvaru pre vnútorný audit na roky 2017 – 2019; okrem toho v súlade s týmto plánom vykonal Útvar pre vnútorný audit v roku 2018 obmedzený prieskum vykonávania štandardov vnútornej kontroly; s uspokojením konštatuje, že z piatich odporúčaní týkajúcich sa riadenia na riešenie zistených nedostatkov, ktoré ešte neboli v plnej miere vykonané, ostalo v roku 2019 len jedno, ktoré si vyžadovalo vykonávacie opatrenia;
22. s poľutovaním konštatuje, že ku koncu roka 2017 v rámci spoločných nástrojov Komisie na riadenie a monitorovanie grantov programu Horizont 2020 neboli dokončené špecifické činnosti potrebné pre spracovanie nepeňažných príspevkov spoločného podniku; konštatuje však, že výkonný riaditeľ v roku 2018 nepeňažné príspevky validoval;
23. poznamenáva, že bolo vykonané priebežné hodnotenie prevádzkových činností spoločného podniku v rámci programu Horizont 2020, ktoré uskutočnila Komisia za roky 2014 až 2016; berie na vedomie, že správna rada v júni 2018 vypracovala a prijala akčný plán; berie do úvahy, že nie všetky odporúčania uvedené v priebežnom hodnotení sa budú riešiť v rámci súčasného rámcového finančného programu; konštatuje však, že niektoré opatrenia uvedené v akčnom pláne sa už začali, zatiaľ čo iné sa majú uskutočniť do roku 2020;

Ďalšie otázky

24. trvá na dôležitosti spolupráce spoločného podniku a Železničnej agentúry Európskej únie (ďalej len „ERA“); berie na vedomie účasť ERA na zasadnutiach správnej rady spoločného podniku a skupín, ktoré vypracovali viacročný akčný plán; berie na vedomie, že spoločný podnik posúdil žiadosti ERA o výskum a inovácie s cieľom zabrániť prekryvaniu činností a čo najefektívnejšie využívať verejné financovanie;
25. konštatuje, že v roku 2018 sa jeden pridružený člen stal dcérskou spoločnosťou v úplnom vlastníctve zakladajúceho člena, v dôsledku čoho sa zastúpenie zakladajúceho člena v správnej rade zvýšilo; konštatuje, že ustanovenia súčasného právneho rámca spoločného podniku dostatočne neriešia akvizície spoločností medzi členmi spoločného podniku a dôsledky, ktoré môžu mať na vyvážené zastúpenie členov v správnej rade; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, že právny rámec stanovený v rámci spoločného podniku neumožňuje zvýšenie vplyvu zakladajúceho člena na proces rozhodovania a celkovú správu; poznamenáva, že zistenie Dvora audítorov sa zohľadní v prípadnej zmene nariadenia;
26. berie na vedomie, že priebežné hodnotenie spoločného podniku bolo dokončené v časovom rámci stanovenom v jeho právnom rámci; s poľutovaním konštatuje, že v tomto skorom štádiu činnosti podniku nemohol poskytnúť najlepšiu pridanú hodnotu pre rozhodovací proces spoločného podniku; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, že hodnotenie sa uskutočnilo v skoršej fáze jeho fungovania, avšak išlo o požiadavku, ktorá bola v súlade s nariadením o spoločnom podniku a celkovým programom Horizont 2020;
27. poznamenáva, že miera fluktuácie zamestnancov v posledných dvoch rokoch bola v plnej miere spôsobená rotáciou zmluvných zamestnancov; víta kroky spoločného podniku prijaté s cieľom riešiť túto situáciu; konštatuje, že spoločný podnik využíval služby dočasných zamestnancov, ktorí predstavovali približne 17 % celkovej počtu jeho zamestnancov; berie na vedomie odpoveď spoločného podniku, že hlavné dôvody vyplývajú zo súčasnej štruktúry plánu pracovných miest, ktorá neumožňuje spoločnému podniku ponúknuť rovnaké priaznivé zmluvné podmienky ako ponúkajú iné orgány a inštitúcie; poznamenáva, že sa zaviedli nezáväzná opatrenia na zníženie vysokej miery fluktuácie zamestnancov; vyzýva Komisiu, aby sa týmto problémom zaoberala;

Doprava a cestovný ruch

28. zdôrazňuje, že cieľom spoločného podniku je dosiahnutie jednotného európskeho železničného priestoru a zvýšit prítlačivosť a konkurencieschopnosť železničného systému Únie; poukazuje na to, že železničná doprava bude kľúčová v budúcich opatreniach Únie na podporu prechodu na nízkoemisnú mobilitu a na riešenie negatívnych externalít; zdôrazňuje, že spoločný podnik musí dostať potrebné finančné, materiálne a ľudské zdroje, aby mohol dosiahnuť tieto kľúčové ciele a prispieť k skutočnému prechodu na iný typ dopravy;
29. konštatuje, že spoločný podnik je verejno-súkromným partnerstvom a bol zriadený v roku 2014 ako súčasť rámcového programu Horizont 2020; konštatuje, že program Shift2Rail je financovaný z príspevkov Únie (prostredníctvom operačného rozpočtu spoločného podniku) a z nepeňažných príspevkov ostatných členov, t. j. ôsmich zakladajúcich členov (iných ako EÚ) a devätnástich pridružených členov;

30. konštatuje, že spoločný podnik dosiahol v roku 2018 pokrok pri plnení svojich cieľov, vykonával program Shift2Rail a zaistil účinné a efektívne riadne finančné riadenie; konštatuje, že v roku 2018 sa dosiahol pokrok vo výskumných a inovačných činnostiach, ktoré sa začali v predchádzajúcich rokoch a ktoré sa v súčasnosti uberajú dobrým smerom a predovšetkým sa realizujú rýchlo; konštatuje, že na konci roka sa začala ďalšia vlna výskumných a inovačných činností (výzva v roku 2018); konštatuje, že podľa odhadov celkové projektové náklady na činnosti vykonané v roku 2018 budú predstavovať 83 400 000 EUR;
 31. zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť príťažlivosť železničnej dopravy pre prevádzkovateľov dopravy a cestujúcich s cieľom dosiahnuť trvalý prechod z cestnej na železničnú dopravu, a konštatuje, že najbližších päť rokov bude mať zásadný význam pre úspech železničnej dopravy, a že spoločný podnik zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby bola železničná doprava lacnejšia, efektívnejšia a atraktívnejšia;
 32. zdôrazňuje, že len samotné výhybky alebo nefunkčné výhybky predstavujú 25 % až 30 % všetkých nákladov na údržbu železničnej siete a pripadá na ne značná časť nákladov na infraštruktúru; víta úsilie spoločného podniku o zvýšenie spoľahlivosti systému a zníženie nákladov;
 33. víta ciele podniku znížiť náklady na životný cyklus železničného systému na polovicu, zdvojnásobiť kapacitu a zvýšiť spoľahlivosť a presnosť o 50 %; vyzýva spoločný podnik, aby mal k dispozícii všetky ľudské a finančné zdroje potrebné na dosiahnutie týchto cieľov;
 34. víta úsilie spoločného podniku o zavedenie automatickej prevádzky vlaku (ATO); upozorňuje na to, že odvetvie cestnej dopravy dosiahlo v oblasti automatizácie väčší pokrok;
 35. víta rozhodnutie spoločného podniku navrhnuť správnej rade v rámci ročného pracovného programu na rok 2018 prijatie systému jednorazových grantov, ktorý sa následne vykonal prostredníctvom pilotných jednorazových grantov v rámci časti výzvy na rok 2018 určenej členom;
 36. domnieva sa, že v záujme zabezpečenia právnej zrozumiteľnosti rozhodovacieho procesu a celkového riadenia spoločného podniku je mimoriadne dôležité objasniť ustanovenia právneho rámca spoločného podniku týkajúce sa akvizície spoločností medzi členmi odvetvia a ich dôsledkov na členstvo v správnej rade; preto vyzýva Radu, aby sa zaoberala touto otázkou v rámci možných zmien nariadenia Rady (EÚ) č. 642/2014;
 37. konštatuje, že spoločný podnik v roku 2018 začal 14 reprezentatívnych auditov svojich súborov a jeden audit založený na rizikách (okrem 15 reprezentatívnych auditov súborov a jedného auditu založeného na rizikách, ktorý sa začal v roku 2017), v dôsledku čoho dosiahol priame krytie auditov podniku 4 660 000 EUR; konštatuje, že celková miera chybovosti v prípade troch reprezentatívnych auditov a auditu založeného na rizikách, ktoré boli dokončené k 31. decembru 2018, je pri uplatnení aritmetického priemeru 0,94 % a pri uplatnení váženého priemeru 1,19 %; konštatuje, že všetky ostatné miery chybovosti (reprezentatívne a zostatkové) boli síce obmedzené, pokiaľ ide o ich krytie, zároveň sú však pod cieľovou hranicou 2 %;
 38. víta pokračujúce vykonávanie stratégie boja proti podvodom na roky 2017 – 2020, ktoré nevedlo k žiadnemu prípadu „dôkladného monitorovaniu z dôvodu vyhodnotenia vysokého rizika podvodu“ ani k poslaniu spisov úradu OLAF na účely vyšetrovania.
-